

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเล่มนี้ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมที่นำเสนอต่อไปนี้ประกอบด้วย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ความหมายของการบริหารการศึกษา
- งานบริหารโรงเรียน
- ความหมายของการเรียนรวม
- เหตุผลและความสำคัญของการจัดการเรียนรวม
- ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรวม
- แนวทางในการจัดการเรียนรวม
- ผู้บริหารกับการจัดการเรียนรวม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษามีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องมากโดยมีวัตถุประสงค์คือ ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ภิญโญ สาร (2526 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่า การบริหารการศึกษาคือ กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ประชาชน สมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่า นิยม และกิจกรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่างๆที่เป็นระเบียบแบบแผน

กิติมา ปรีดีดิลัง (2532 : 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ ความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษา อันได้แก่ โรงเรียน หลักสูตร ครูนักเรียน วัสดุอุปกรณ์ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ เป็นต้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความพยายามที่จะจัดดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยให้มีผลผลิต คือผู้เรียนมีคุณภาพที่สุด

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534 : 4) ให้ความหมายว่า กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้านนับแต่บุคลิกภาพความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้ค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคม ที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

กู๊ด (Good, 1973 : 212) กล่าวว่าการบริหารการศึกษา มี 2 นัย คือ หมายถึง การอำนวยความสะดวก การควบคุมและการดำเนินกิจการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของโรงเรียนรวมทั้งงานด้านธุรการด้วย ลักษณะหน้าที่ทั้งหลายของโรงเรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงผลบั้นปลายในการศึกษานั้นเป็นหลักในการพิจารณา และอีกนัยหนึ่ง คือ การควบคุมและการจัดการเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ของการบริหารโรงเรียนอันเกี่ยวพันถึงกรรมวิธีทางการสอน เช่น เรื่องเกี่ยวกับครู และนักเรียน โครงการเรียนการสอน กิจกรรมต่างๆ หลักสูตร อุปกรณ์การสอน และการแนะแนว เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือ ขบวนการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในทุกด้านตั้งแต่ความรู้ความสามารถ คุณธรรมและพฤติกรรม เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการของสังคม

งานบริหารโรงเรียน

งานบริหารโรงเรียนคือการดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการบริหารงานโรงเรียน ภารกิจในการบริหารงาน มีผู้ศึกษาไว้ ดังนี้

ฟิลค์ (Fisk, Robert S, 1957 : 221) ทำการวิจัย พบว่า ภารกิจของการบริหาร การศึกษา จำแนกความรับผิดชอบได้ 4 ภารกิจ คือ

1. ความสัมพันธ์กับชุมชน
2. การปรับปรุงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา
3. การสรรหาและพัฒนาบุคคล
4. การจัดหาและดูแลเรื่องเงิน

รามเซเยอร์และคณะ (Ramseyer, John A. and others. 1955 : 000)

สรุปภารกิจของงานบริหารการศึกษาได้ 8 ประเภท คือ

1. พัฒนาการสอนและหลักสูตร
2. งานธุรการ การเงิน และบริการต่างๆของโรงเรียน
3. เป็นผู้นำของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
4. งานบุคลากร

5. งานอาคารสถานที่
6. จัดการรถรับส่งนักเรียน
7. จัดระบบบริหารโรงเรียนให้ถูกต้อง
8. ปกครองดูแลนักเรียน

สำหรับการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาของประเทศไทย ที่ปฏิบัติมาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบันนั้น มีกรอบภารกิจด้วยกัน 6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531 : 16) คือ

1. งานวิชาการ
2. งานบุคลากร
3. งานกิจการนักเรียน
4. งานการเงินและธุรการ
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

และในแต่ละงานมีรายละเอียดดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

หน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่ง คือ ให้คงความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้เรียน โดยมีผู้บริหารหรือครูใหญ่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของการบริหารงานโรงเรียน ดังนี้

กัญญา สาทร (2526 : 324) ได้ให้ความหมายว่าคือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 393) ให้ความหมายว่า หมายถึงกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีเหมาะสมกับเป้าหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 อย่างมีประสิทธิภาพ

สมพงษ์ จันท์พันธ์ (2539 : 12) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน

สรุปได้ว่า งานวิชาการ คือ งานที่เกี่ยวกับ การปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการ ซึ่งมีผู้กำหนดขอบข่ายของงานวิชาการไว้ ดังนี้

มิลเลอร์ (Miller, 1965 : 175) ได้กล่าวถึงงานวิชาการประกอบด้วย

1. การจัดโปรแกรมการเรียน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรม
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

นิพนธ์ กีนาวงค์ (2526 : 68) ได้แบ่งขอบข่ายงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เอกสารต่างๆที่ใช้ประกอบในการสอนวิชาต่างๆ
2. งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดตารางสอน และ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
3. งานด้านวัดผล ประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อตัดสินผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 41) กำหนดขอบข่ายงานไว้ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการโรงเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การจัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรให้เพียงพอ
2. งานการเรียนการสอน ได้แก่ การปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดให้มีการอบรม สวัสดิการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์กับเพื่อนครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบใหม่ๆ
3. งานสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ จัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนตามหลักสูตร ให้ครบถ้วนทุกกลุ่มประสบการณ์ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมของนักเรียน นอกจากนี้อาจเลือกใช้สื่อที่อยู่รอบตัวมาใช้ประโยชน์ เช่น วิทยุ โรงเรียน

4. งานวัดผลและประเมินผล ได้แก่ การจัดการให้มีการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดทำธนาคารข้อสอบ มีการตรวจสอบจัดทำสมุดประจำชั้น และสมุดประจำตัวนักเรียนของครูทุกคนให้ถูกต้องเรียบร้อย

5. งานห้องสมุด ได้แก่ จัดทำและหาเอกสาร หนังสือสำหรับค้นคว้าหาความรู้สำหรับครูและนักเรียนให้เพียงพอ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ช่วยให้ครูและนักเรียนมีความรู้กว้างขวางและทันสมัยเสมอ

6. การนิเทศการศึกษา ได้แก่ การจัดให้มีการนิเทศสอนงานภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับนักเรียน

7. การวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินการ ได้แก่ กำหนดให้มีการวางแผนปฏิบัติงานวิชาการล่วงหน้าอย่างมีขั้นตอน ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกำหนดหน้าที่และขอบเขตในการปฏิบัติงาน และประสานกับผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจน

8. การส่งเสริมการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมกีฬา ดนตรี การสอนซ่อมเสริม

9. การประชุมอบรมทางวิชาการ ได้แก่ จัดให้มีการประชุมครู ในโอกาสต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการตลอดจนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุปถึงขอบข่ายงานวิชาการเป็นการจัดการครอบคลุมเกี่ยวกับการเรียนการสอน รวมถึง การประเมินผลและการนิเทศการเรียนการสอน

การบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานบุคลากร เป็นงานเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบริหารงานโรงเรียน เป็นงานที่สำคัญรองจากงานวิชาการซึ่งมีผู้ให้ความหมายดังนี้

กิตติมา ปรีดีติลล (2532 : 82) ให้ความหมายไว้ว่าการบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางนโยบายเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กร ตั้งแต่การสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถที่มีจำนวนเพียงพอเข้ามาดำเนินงานให้เกิดประโยชน์เต็มที่ตลอดทั้งการบำรุงรักษา ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ

ทองใส เทียบดอกไม้ (2539 : 21) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลคือ การอำนวยความสะดวกและการดำเนินการต่อบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2538 : 5) กำหนดขอบข่ายงานบริหารบุคลากรไว้ดังนี้

1. การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติกร เป็นขบวนการตั้งแต่สรรหา คัดเลือก บรรจุ และแต่งตั้ง บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้เข้าปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งต้องเป็นไปตามหลักที่ว่ามอบหมายงานให้ผู้ปฏิบัติ ต้องตรงกับความรู้ความสามารถของคนนั้น

2. การพัฒนาและธำรงรักษาบุคคลหมายถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ขวัญและกำลังใจ และทักษะ ให้ทันกับวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้องค์กรก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและบุคลากรในแต่ละคน โดยใช้การฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติการ อย่างมีวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจง เพื่อแก้ปัญหาในการทำงาน

3. การรักษาระเบียบวินัย เป็นเครื่องมือในการควบคุมการปฏิบัติงานและความประพฤติของคนในองค์กร ให้เกิดความเป็นระเบียบ มีความเข้าใจอันดีระหว่างฝ่ายบริหารงาน และฝ่ายปฏิบัติงาน ซึ่งวินัยที่ดีที่สุด คือ วินัยในตนเอง

4. การประเมินผลปฏิบัติงานของบุคคลเป็นการวัดประสิทธิภาพของบุคคลที่ทำงาน เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และประกอบ การตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานเต็มความสามารถ

สรุปได้ว่า งานบุคลากร คือการดำเนินงานบุคคล ตั้งแต่เริ่มต้นทำงานจนกระทั่งพ้นสภาพการทำงาน เพื่อให้สามารถทำงานได้เต็มความสามารถของแต่ละบุคคล ให้เกิดผลดีต่อองค์กร

การบริหารงานกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดให้มี เพื่อพัฒนาตัวร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญาของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีความรู้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานกิจการนักเรียนดังนี้

จิตติมา บริดีดีล (2532 : 165) ได้ให้ความหมายว่า การจัดดำเนินกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวของกับนักเรียนในสถานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน เริ่มตั้งแต่ก่อนที่นักเรียนจะเข้าชั้นเรียน ระหว่างอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2534 : 4) กล่าวว่า เป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนปกติขึ้นเพื่อบริการให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตัวต่างๆโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ จนสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นๆ ได้ดี มีคุณภาพที่จะออกไปทำงานร่วมกับคนอื่นได้ในโลกของการทำงานอาชีพต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 6) ได้กำหนด
 ขอบข่ายงานกิจการนักเรียนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
 ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เช่น

- 1.1 การจัดทำเขตบริการ
- 1.2 การจัดทำสำมะโนนักเรียน
- 1.3 การเกณฑ์ – การรับนักเรียนเข้าเรียน
- 1.4 การปฐมนิเทศผู้ปกครอง
- 1.5 การแก้ไขปัญหานักเรียนขาดแคลน

2. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน เช่น

- 2.1 การบริการสุขภาพ
- 2.2 การจัดหาอาหารกลางวัน
- 2.3 การบริการแนะแนว
- 2.4 การบริการนักเรียนขาดแคลน
- 2.5 ทุนการศึกษา

3. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีขึ้นในโรงเรียน เช่น

- 3.1 กิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย
- 3.2 กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน
- 3.3 กิจกรรมจัดตั้งชุมนุมต่างๆ
- 3.4 กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
- 3.5 การจัดทัศนอาจร
- 3.6 การจัดกีฬา
- 3.7 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน
- 3.8 การรับเชิญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

4. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เช่น

- 4.1 การติดตามผลนักเรียน
- 4.2 การตั้งสมาคมศิษย์เก่า
- 4.3 การสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่น

สรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียน คืองานที่ครอบคลุมตั้งแต่เด็กเข้าเรียน ระหว่าง
 เรียนจนถึงหลังสำเร็จการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนของผู้เรียนให้มีทักษะในการเรียนรู้
 มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน

การบริหารงานการเงินและธุรการ

งานการเงินและธุรการเป็นงานหนึ่งในการบริหารงานโรงเรียน แม้ว่าจะไม่เป็นหัวใจของการดำเนินงานโรงเรียน แต่ในทางปฏิบัติจะมีความสำคัญ เป็นหน่วยงานบริการแก่ฝ่ายการสอนและบริการนักเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการต่างๆ มีผู้ให้ความหมายดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 237) กล่าวว่า เป็นการบริการหน่วยงานต่างๆของโรงเรียน ให้สามารถดำเนินงานไปตามจุดหมายที่ต้องการ

หวน พินธุพันธ์ (2528 : 59) กล่าวว่า เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริการต่างๆ ในโรงเรียนทั้งด้านงานสารบรรณ งานการเงิน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่งานบุคคล และงานบริการทั่วไป เพื่อให้การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 133) สรุปว่า การบริหารงานการเงินและธุรการ หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการบริหารต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานด้านอื่นๆ สามารถดำเนินงานไปได้โดยไม่มีอุปสรรค ทำให้งานคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ

การกำหนดขอบข่ายงานบริหารการเงินและธุรการ มีผู้กำหนดขอบข่าย ดังนี้

สนอง เกรือมาก และวิสิฐ วงศ์จิตตาท (2529 : 56) ได้ให้ขอบข่ายงานธุรการการเงินและพัสดุ ดังนี้

1. งานสารบรรณ
2. งานทะเบียนและรายงาน
3. งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในด้านอาคารสถานที่
4. งานประชาสัมพันธ์
5. งานงบประมาณงานการเงินและบัญชี
6. งานพัสดุ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531: 41) ได้สรุปขอบข่ายงานบริหารงานธุรการและการเงิน ดังนี้

1. งานสารบรรณ คืองานที่เกี่ยวกับเอกสาร เริ่มตั้งแต่การจัดทำ การรับส่ง การเก็บรักษา การยืม การทำลาย ซึ่งต้องมีวิธีการจัดระเบียบให้เข้าเป็นระบบ เพื่อความเรียบร้อย สามารถค้นหาได้รวดเร็ว ประหยัดแรงงาน

2. การดำเนินงานทั่วไปของโรงเรียนตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ จัดทำควบคุม ดูแลเอกสารและหลักฐานต่างๆ เช่น สมุดหมายเหตุรายวัน ทะเบียนครู ทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ สถิติต่างๆ และการดูแลบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การโรง

3. การปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน หมายถึง การใช้จ่ายเงินทั้งในและนอกงบประมาณให้ตรงตามวัตถุประสงค์ การดูแลวัสดุครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือ ให้เป็นไปตามระบบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กล่าวโดยสรุป งานธุรการและเงินของโรงเรียน คือ การดำเนินงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน เพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของโรงเรียนการจัดการเกี่ยวกับการใช้จ่าย ตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่วางไว้ รวมถึงการดำเนินงานพัสดุ งานสารบรรณ ของโรงเรียนด้วย

การบริหารอาคารสถานที่

การบริหารงานอาคารสถานที่เริ่มต้นตั้งแต่การจัดการศึกษา การใช้จ่ายประโยชน์ให้เกิดสูงสุดรวมถึง การประเมินการใช้อาคารสถานที่ เพราะอาคารสถานที่ของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

มีผู้ให้ความหมายของการบริหารอาคารสถานที่ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 42) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารอาคารสถานที่ คือ การที่ผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินการอาคารสถานที่ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

กิติมา ปรีดีดิษฐ์ (2532 : 197) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึงการรู้จักจัดการรู้จักใช้ประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษา การให้บริการชุมชน และการรู้จักส่งเสริมพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพดี และตอบสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 90) ได้กำหนดขอบเขตงานอาคารสถานที่ ดังนี้

1. การจัดสร้างอาคารสถานที่ อันรวมถึงการวางผังบริเวณที่ตั้งอาคารการควบคุมการก่อสร้าง ที่ตกแต่งจัดระเบียบให้เป็นไปตามหลักการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียน ตลอดจนการรื้อถอนอาคารสถานที่

2. การใช้อาคารสถานที่ อันหมายถึง การกำหนดวางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุดต่อการเรียนการสอนโดยตรงต่อการเกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนของนักเรียนและต่อชุมชน

3. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประดับตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้คงสภาพเดิม หรือเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นประโยชน์ โดยคุ้มค่าที่สุด

4. การควบคุมอาคารสถานที่ คือการควบคุมดูแลโดยทั่วไป เป็นการกำกับติดตามผลการใช้ การบำรุงรักษา การตกแต่ง รวมถึงการควบคุมการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับและแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการดำเนินงานด้านนี้ ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุด และเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวางแผนดำเนินงานอาคารสถานที่ของปีถัดไป

กล่าวโดยสรุป งานอาคารสถานที่ คือ การใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน ดังนั้น การบริหารอาคารสถานที่จึงควรจะเป็นไปเพื่อการใช้ประโยชน์ที่คุ้มค่า ได้รับการจัดการที่เหมาะสมสำหรับผู้ใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เพราะโรงเรียนเป็นของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนและต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชน มาพัฒนาโรงเรียน และเด็กก็ได้อยู่แต่เฉพาะในโรงเรียน การบริหารงานด้านความสัมพันธ์จึงต้องดำเนินต่อไป มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 42) ได้ให้ความหมายว่างานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานสนับสนุนงานวิชาการโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ติดต่อโรงเรียนอันจะทำให้โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือ และความช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้โรงเรียนดำเนินงานด้านต่างๆไปได้ด้วยดี

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 237) ให้ความหมายว่า กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดหาบุคลากรและเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน

ทองใส เทียชดอกรโม (2539 : 58) ให้ความหมายว่า เป็นการดำเนินงานโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมกัน ระหว่างชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆที่ทุกฝ่ายพร้อมจะเป็นผู้ให้และผู้รับในการดำเนินงานต่างๆร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 55) ได้กำหนดขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอันจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้น อาจพิจารณาได้จากกิจกรรมต่อไปนี้

- 1.1 การประชุมผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงการปฏิบัติงานของโรงเรียน
- 1.2 การทำจุลสาร หรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่
- 1.3 การจัดทำป้ายเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน

1.4 การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

2. การให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง การให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชน ตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ ได้แก่

2.1 การให้บริการทางวิชาการ

2.2 ให้คำแนะนำหรือการปรึกษาหารือในกิจกรรมของชุมชน

2.3 ให้บริการอาคารสถานที่หรืออุปกรณ์

3. การร่วมกิจกรรมของชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของชุมชนเท่าที่โรงเรียนมีความสามารถและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้กิจกรรมในข่ายงานนี้ที่โรงเรียนควรปฏิบัติมีหลายอย่าง ได้แก่

3.1 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีท้องถิ่น เช่น กิจกรรมทางศาสนา

3.2 การเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นหรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

3.3 ร่วมงานอื่นๆ ของท้องถิ่น หรือของบุคคล ตามวาระอันสมควร

4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่

4.1 การเชิญประชาชนมาร่วมในกิจกรรม เช่น งานวันเด็กงานวันแม่ หรืองานวันสำคัญอื่นๆ

4.2 การเชิญบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน

4.3 การให้บุคลากรในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียน โดยการช่วยเหลือด้านแรงงาน หรือวัสดุอุปกรณ์

5. การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่

5.1 การให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน

5.2 การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มและชุมชน

5.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน เช่น การตอบปัญหาชิงทุนการศึกษา การแข่งขันหรือการประกวดต่างๆ

5.4 การจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมศิษย์เก่าหรือสมาคมและผู้ปกครอง

กล่าวโดยสรุป งานความสัมพันธ์ชุมชน คือ การประสานร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ นอกจากจะมีประโยชน์ในการบริหารจัดการเรื่องต่างๆ ของโรงเรียนแล้ว ชุมชนยังควรมีบทบาทเป็นอย่างมากอีกด้วยในการช่วยเหลือ ดูแล และร่วมรับผิดชอบผลิตผลที่สำคัญของโรงเรียน นั่นคือ เด็กนักเรียนที่มีพัฒนาการอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ทุกด้าน

ความหมายของการเรียนร่วม

การเรียนร่วมเป็นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษกับเด็กปกติ ที่มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กันไว้ ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 21) กล่าวว่า การเรียนร่วม คือ การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติตามความสามารถของเด็ก และความพร้อมของโรงเรียน

เทียฮาร์ด (Tearheart) กล่าวว่า การเรียนร่วม คือการนำเด็กไปเรียนร่วมในชั้นปกติให้มากที่สุด โดยได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจัง (อ้างในรวมบทความทางการศึกษาพิเศษ, 2542 : 13 ของ ปรีดา จันทบุบงษา, 2533 : 12)

สตีเฟนส์ (Stephens) กล่าวว่า การเรียนร่วม คือ การจัดการศึกษาให้เด็กพิการในสภาพแวดล้อมจำกัดน้อยที่สุดโดยมีพื้นฐานจากปรัชญาแห่งความเสมอภาคทางการศึกษา จัดให้มีแผนการเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ผลทางการเรียนและให้เขาดำรงชีวิตในสังคม อย่างปกติสุข(อ้างในรวมบทความทางการศึกษาพิเศษ, 2542 : 13 ของ ปรีดา จันทบุบงษา, 2533: 12)

ฮอททอฮิกส์ (Hotohiks) กล่าวว่า การเรียนร่วม คือ การที่ช่วยให้เด็กอยู่ในชั้นปกติเร็วขึ้นแล้วให้เด็กที่อยู่ในชั้นปกติได้สำเร็จและสามารถเรียนร่วมได้อย่างมีความสุข (อ้างในรวมบทความทางการศึกษาพิเศษ, 2542 : 13 ของ ปรีดา จันทบุบงษา, 2533 : 12)

คอฟแมนและคณะ (Kauffman et.al, 1975 อ้างใน จรัญ ทองปิยะภูมิ, 2531 : 33) การเรียนร่วมคือ การรวมเด็กพิเศษ ไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม โดยใช้แผนการเรียนรายบุคคลและกระบวนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบระหว่างบุคคล ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการสอนและฝ่ายสนับสนุน ทั้งในด้านการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษ

รุช (Ruth, 1979 อ้างใน จรัญ ทองปิยะภูมิ, 2531 : 33) ให้ความหมายของการเรียนร่วมว่า ไม่ควรสื่อความหมายแคบๆในแง่การเรียนทางวิชาการเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงความต้องการจำเป็นในทุกด้านของเด็กพิเศษด้วย ฉะนั้นหลักการของการเรียนร่วม ก็ต้องสนใจใฝ่อย่างดีที่สุดต่อความจำเป็นของเด็ก ทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ และวิชาการ ในขณะที่เด็กพิเศษ เรียนร่วมอยู่ในการศึกษาภาคปกติ

สรุปได้ว่า การเรียนร่วม คือการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับโอกาสที่จะเรียนกับเด็กทั่วไป โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมเพื่อว่าความต้องการจำเป็นทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และการศึกษา ของเด็กพิเศษจะได้รับการตอบสนองและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

อุบล เล่นวาริ (2542 : 22-23) กล่าวว่า การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติอาจกระทำหลายลักษณะ รูปแบบการจัดเรียนร่วมมีดังนี้

1.เรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการเรียนตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์ และสังคม

2.เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษแนะนำการเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับเด็กปกติ แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่า ครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ได้ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการสอนตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็กและช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มาก (อาศัยประมาณ 2 - 3 คน ต่อโรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ก็วนมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียกครูประเภทนี้ว่า ครูเวียนสอน หรือ ครูเวียนสอน

4. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการ คือครูการศึกษาพิเศษปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) เป็นห้องที่มีขนาดเท่ากับห้องเรียนหรือมีขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าห้องเรียนก็ได้ในห้องนี้มีอุปกรณ์เครื่องมือตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หากห้องนี้มีขนาดใหญ่และมีเครื่องมือและอุปกรณ์มากและให้บริการแก่เด็กอย่างกว้างขวางก็จะมีลักษณะเป็นศูนย์วิชาการ (Resource Center) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1- 2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก เด็กทุกคนที่เข้ามาเรียนในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอนครูเสริมวิชาการอาจมีหลายคนหรือคนเดียวก็ได้ ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กจะกระทำเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กอีกด้วย

5. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ และเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะหรือ กิจกรรมนอกหลักสูตรต่างๆ

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติเป็นการจัดเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน และเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสมกับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้นและมีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันไป

เหตุผลและความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

เหตุผลในการจัดการเรียนร่วม

คู่มือการจัดการเรียนร่วมโครงการศึกษาพิเศษ (2537 : 6 -7) ได้ระบุถึงเหตุผลในการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เด็กพิการมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลสมควรเป็นการระของผูปกครองที่จะต้องรับส่ง ทั้งเป็นการประหยัดพลังงานและเวลาของเด็กที่จะต้องใช้ในการเดินทาง โดยนำเวลานั้นไปใช้ฝึกหัดหรือฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมปกติให้ดีที่สุดได้

2. เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผูปกครอง ไม่ต้องเสียเงินส่งบุตรพิการไปอยู่ในโรงเรียนประจำ

3. เด็กพิการได้มีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดา มารดา และญาติพี่น้องตามปกติ มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการ

4. เด็กพิการจะมีโอกาสเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสพการณ์ตรง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

5. เป็นการลดภาระของรัฐบาล เพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

6. สังคมเข้าใจและยอมรับเด็กพิการว่า มีความสามารถเช่นเดียวกับเด็กปกติ และช่วยให้เด็กพิการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นประโยชน์ได้

ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมนั้น อยู่ที่ประโยชน์ของการจัดที่นอกจากจะสนองความต้องการโอกาสทางการศึกษาของผู้พิการ และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ โดยไม่แบ่งแยกกลุ่มหรือประเภทแล้ว ยังช่วยประหยัดงบประมาณที่อาจจะลงทุนสูง ถ้าจะจัดการศึกษาพิเศษ เป็นกรณีเฉพาะอีกด้วย เลวิสและดอร์แลค (Lewis And Doorlag, 1982 : 10) ได้สรุปประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ว่าการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และให้ความเสมอภาคแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทมีโอกาสได้เรียนมากที่สุดแต่ต้องคำนึงถึง ความแตกต่าง ความสามารถของแต่ละบุคคล และมีการจัดบริการพิเศษให้ตามความต้องการจำเป็นเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข การเรียนร่วมทำให้เด็กและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. เด็กพิเศษได้มีโอกาสอยู่กับกลุ่มเพื่อนไม่ถูกแยกตัวออกจากกิจกรรมปกติของโรงเรียน
2. เด็กปกติได้รู้จักเด็กที่แตกต่างไปจากตน และเรียนรู้ที่จะยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. ครูการศึกษาพิเศษสามารถให้บริการนักเรียนพิเศษได้มากยิ่งขึ้น ฮอทอฮิกส์ (Hotohiks) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วม (อังในอูบลเส่นวารี: 2542 : 26) ไว้ดังนี้

1. ทางด้านการเรียนเด็กมีโอกาสได้เรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติ โดยไม่มีข้อยกเว้น เช่น ถ้าเด็กเรียนในชั้นพิเศษครูก็มักจะให้ความพิเศษแก่เด็กมากเกินไป หรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ ครูก็มักจะปล่อย เพราะถือว่าเด็กมีความบกพร่องอันเด็กเริ่มหนังสือในโรงเรียนปกติเด็กก็ต้องปฏิบัติตามเด็กปกติ เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กก็จะได้รับทักษะต่างๆมากขึ้น

2. ทางสังคม เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้นไม่เฉพาะแต่เพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านเข้าใจเด็กดีขึ้น ยอมให้ลูกของตนมาเล่นด้วย เพราะเด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกับลูกของตน

3. การเปลี่ยนเจตคติ เด็กปกติจะมีความเคยชินกับเด็กพิการมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกัน เรียนร่วมกัน จึงไม่เห็นว่าเด็กพิการเป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ขวนขวานในท่าทาง และรูปร่างอีกต่อไป นอกจากนี้เด็กยังเรียนรู้ดีกว่า เด็กพิการต้องการความช่วยเหลืออะไรบางอย่างและความเข้าใจต่อเด็กพิการดีขึ้น ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อ

4. ประหยัดงบประมาณของรัฐ เมื่อเด็กพิการสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ รัฐก็ไม่มีความจำเป็นที่จะสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กพิการ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่ายและงบประมาณไปมากเพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่จำเป็นบางอย่างขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น ครูสอน

ซ่อมเสริม หรือครูเวียนสอน หรือครูการศึกษาพิเศษ ในด้านการบริหารก็มีผู้บริหารโรงเรียนปกติคนเดียว จึงเป็นการประหยัดในตำแหน่งงบประมาณของรัฐ

ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วม

วารสารกองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ (2542 : 92) กล่าวถึงทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วมดังนี้

1. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและคนที่มีความพิการต่าง ๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีความพิการออกจากสังคมได้ ดังนั้นไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ควรให้เด็กพิการได้เรียนด้วยกันกับเด็กปกติเท่าที่จะสามารถทำได้

2. เด็กพิการมีความต้องการและความสามารถซึ่งแตกต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการให้แตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้เด็กที่มีศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่

3. เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็เด็กปกติ หรือเด็กพิการ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น

4. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานที่ต่างกันทั้งการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สติปัญญาและทักษะ การศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้ เพื่อการปรับตัวเข้าหากันและให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุด ตามความสามารถของแต่ละบุคคล วารสารกองการศึกษาพิเศษ (2542 : 92) สรุปหลักการพื้นฐานของการเรียนร่วม ได้ 3 ประการ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา
2. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม
3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมตอบสนองความแตกต่างของบุคคล

แนวทางในการจัดการเรียนร่วม

การบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วมนั้นโดยโครงสร้างของการบริหารจัดการแล้วมีแนวทางการดำเนินงานไม่ต่างจากการบริหารงานโรงเรียนโดยทั่วไป แต่อาจมีความแตกต่างในรายละเอียดของแต่ละงานหรือกิจกรรม เพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของผู้เรียนที่มีความต้องการแตกต่างไปจากเด็กปกติ ดังนั้นในการบริหารงานต่างๆของโรงเรียนจึงมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

เป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดความรู้ให้แก่ผู้เรียนจนมีพฤติกรรมตามที่กำหนด ได้แก่

1. การรับ คัดแยกและส่งต่อเด็ก มีแนวทางดังนี้
 - 1.1 โรงเรียนประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครเด็กเข้าเรียน
 - 1.2 รับเด็กเข้าเรียนและศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กจากเอกสาร

การสัมภาษณ์ผู้ปกครองและสัมภาษณ์เด็ก

- 1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการคัดแยกเด็ก
- 1.4 ใช้เครื่องมือในการคัดแยกเด็ก ที่ยังไม่ทราบความบกพร่อง
- 1.5 จัดเข้าชั้นเรียน หรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับการฟื้นฟู

หรือรับบริการทางการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทาง

2. การจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล มีแนวทางดังนี้

2.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง

2.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูวางแผนการสอน โดยใช้แผนการสอนเฉพาะบุคคลเป็นแม่บท

- 3 การกำกับติดตามและนิเทศ

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามและนิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยบริหาร ครูวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ ตลอดจนประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ

3.2 กำหนดปฏิทินงาน การกำกับ ติดตามและนิเทศ โดยใช้รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

- 4 การประเมินและรายงาน

4.1 ประเมินผลการดำเนินงานโครงการเรียนร่วมในทุกกิจกรรม โดยคณะกรรมการซึ่ง ประกอบด้วยตัวแทนคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ

4.2 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย

4.3 นำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงาน

4.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานการเรียนร่วมเป็นรายปี และวางแผน

พัฒนาปีต่อไป

การบริหารงานบุคลากร

งานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมมีหลายฝ่ายเช่นผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนปกติ ครูผู้สอนเด็กปกติ ผู้ปกครอง เพราะการจัดการเรียนร่วมจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน และมีทัศนคติที่ดีจากทุกฝ่าย มีแนวทาง ดังนี้

1. การจัดวางบุคลากรและการพัฒนา

1.1 ประชุมทำความเข้าใจกับบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนรวมทั้งผู้ปกครองเด็กทั้งหมด

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาครูเข้าสอน และดำเนินงานให้ครูเข้าสอนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์และความสนใจ

1.3 พิจารณาบุคลากรที่จะช่วยจัดกิจกรรมเสริม ได้แก่ กีฬาบำบัด ดนตรีบำบัด ศิลปะบำบัด

1.4 พิจารณาบุคลากรที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น ชุมชน กลุ่มสนใจ โดยให้ผู้ปกครองชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน

1.5 บุคลากรทุกฝ่ายดำเนินงานในลักษณะทีมงาน

1.6 ผู้บริหารโรงเรียนให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น จัดเอกสาร เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1.7 ให้อำนาจกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ เช่นการยกย่อง ชมเชยการให้งบประมาณสนับสนุนและดูแลในเรื่องการปรับเงินพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ การเรียนร่วมจัดหาความรู้หรือความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

1.8 การให้การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริม และกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

1.9 สร้างทัศนคติที่ดีในการเรียนร่วมแก่ ผู้ปกครอง นักเรียนปกติ และครูในโรงเรียน โดยมีแนวทาง ดังนี้

1.9.1 ผู้ปกครอง

1.9.1.1 สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ควรได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กปกติ

1.9.1.2 ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองว่าการเรียนร่วมไม่กระทบกระเทือนต่อเด็กปกติไม่ว่าด้านใดก็ตาม

บ็อง อ. ดันปาน (2535 : 40) กล่าวว่า ทางโรงเรียนควรให้ความรู้และข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติการเตรียมสำหรับ

ผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเด็ก ขณะอยู่นอกโรงเรียน มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อเด็ก ดังนั้นจึงควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมายในการพัฒนาการทางด้านการศึกษา

1.9.2 นักเรียนปกติ

1.9.2.1 ควรให้ความรู้ และความเข้าใจแก่นักเรียนปกติว่าควรให้ความช่วยเหลือและไม่ควรรังแกเพื่อน

1.9.2.2 จัดกิจกรรม สร้างสถานการณ์จำลองให้เด็กปกติเข้าใจถึงความคับข้องใจ ความไม่สะดวก ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

บ๊องร ดันปาน (2535 : 39) กล่าวว่า ควรมีการชี้แจงให้นักเรียนปกติเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการปรับทัศนคติเหมาะสมต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่งเสริมให้เด็กยอมรับและมีความเห็นใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้ โดยการ จัดสถานการณ์จำลอง ได้แก่การจัดสภาพให้เด็กปกติเกิดความคับข้องใจ ไม่สะดวกและมีความยากลำบาก ในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย โดยเปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาและข้อสงสัย จากกรณีบรรยาย ดุวิดีทัศน์ หรือภาพที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องต่างๆ จัดนิทรรศการ หนังสือ และเรื่องราวต่างๆในการดำรงชีวิตทั่วไปและการเรียนการสอน หรือการจัดการศึกษาในสถานที่ โดยพานักเรียนไปเยี่ยมสถานที่ที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง ตามความเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของเด็กที่มีความบกพร่องแต่ละประเภท

1.9.3 ครูในโรงเรียน

1.9.3.1 ควรประชาสัมพันธ์ให้ครูเข้าใจถึงความจำเป็นในการจัดการเรียนร่วม

1.9.3.2 ให้ความรู้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะสำเร็จในการศึกษาได้เพราะครูให้ความเมตตาช่วยเหลืออบรมสั่งสอนให้ความรู้

1.9.3.3 ให้ความรู้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนและช่วยเหลือตนเองได้ เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป

เรดดอนและแบลคเฮิร์สท (Reddon and Blackhurst, 1978 : 615 –617) ให้ความหมายของวิสัยทัศน์ของครูปกติในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการโครงการเรียนร่วม ว่าควรมีการสร้างมาตรฐานเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนร่วม การประเมินความจำเป็นและกำหนดเป้าหมาย การวางแผนกลวิธีการสอนและใช้แหล่งทรัพยากร ดำเนินกลวิธีการสอนและการใช้ทรัพยากรและส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งประเมินการเรียนรู้

บทบาทหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษจะแปรเปลี่ยนไปตามสภาพโรงเรียนและรูปแบบการเรียนร่วม และมีภารกิจอยู่ 2 ประการ คือ

1. การให้บริการทางตรง หมายถึงการทำงานโดยตรงกับนักเรียนเป็นบุคคลหรือกลุ่มเล็ก
2. การให้บริการทางอ้อมซึ่ง หมายถึง การทำงานกับบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่เด็กที่มีความบกพร่อง

การบริหารงานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่ครอบคลุมตั้งแต่ต้นจนกระทั่งผู้เรียนจบการศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมควรจัดทำดังนี้

1. การสำมะโนนักเรียน เป็นการสำรวจเด็กตามกลุ่มอายุทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นในการรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล รู้จำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท การสำมะโนนักเรียนมีแนวทาง ดังนี้

- 1.1 ประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชนรับทราบนโยบายรับเด็กตามกฎหมาย

- 1.2 ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ในการสำมะโนนักเรียนโดยแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมดำเนินงาน

- 1.3 คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาเครื่องมือ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1.4 กำหนดปฏิทินในการดำเนินงาน และดำเนินงานตามที่กำหนด

2. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมในโรงเรียนระหว่างให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติทั่วไป

3. ติดต่อประสานงานกับผู้อื่นๆในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ประชาสงเคราะห์ แพทย์ จิตแพทย์

การบริหารงานการเงินและธุรการ

การดำเนินงานการเงินและธุรการมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานโรงเรียนให้ดำเนินไปได้โดยสะดวก มีแนวทางดังนี้

- 4.1 ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรศึกษาเกี่ยวกับ การเงิน การใช้ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ให้เป็นไปตามแบบกระทรวงศึกษาธิการ

- 4.2 ควรมีการจัดหาทุน หรือกิจกรรมหารายได้เพื่อการสนับสนุนในการจัดการศึกษาพิเศษ

- 4.3 มีการสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

การบริหารงานอาคารสถานที่

สำหรับโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ควรมีการวางแผน จัดเตรียมหรือ
ดัดแปลงให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีแนวทางดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

1.1 ศึกษาความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เช่น
เด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนจำเป็นต้องมีทางลาดและห้องน้ำเฉพาะ

1.2 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน
รวมทั้งชุมชน

1.3 การพัฒนา ปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวก ต้องคำนึงถึง
เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.4 มีคณะกรรมการรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง คุ้มครอง และอำนวยความสะดวก

2. การดำเนินงานอาคารสถานที่ควรได้รับความเอาใจใส่จากผู้บริหาร

3. มีการประเมินการใช้อาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ในการดำเนินงานโรงเรียนที่มี
การจัดชั้นเรียนร่วม มีแนวทางดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์อาจจะประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องต่างๆ
เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครูแนะแนว

1.2 กำหนดแนวทางปฏิบัติ เช่น เรื่องที่จะประชาสัมพันธ์ รูปแบบ วิธีการ
พร้อมกับการประชาสัมพันธ์ให้ตามปฏิทินที่กำหนดไว้

2. มีการใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษ

3. มีการออกไปเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หรือทำกิจกรรม
ร่วมกัน

4. มีการสรรหาและยกย่องคนดีเด่นประจำท้องถิ่นเกี่ยวกับผู้พิการ

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนร่วมให้
ประสบผลสำเร็จไว้ กล่าวโดยสังเขป ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 94) ได้เสนอแนะ ในการจัดการเรียนร่วมที่ดีว่า ขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินงาน และการวางแผนได้อย่าง รอบคอบ รัดกุม และเป็นไปตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. ควรเรียนเมื่ออายุยังน้อย
2. ให้โอกาสครูที่สอนชั้นปกติตัดสินใจว่าจะรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในชั้นที่ตนสอนอยู่หรือไม่
3. สถานศึกษาที่เปิดโครงการเรียนร่วมต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร
4. ควรมีการชี้แจง และทำความเข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถาบันทราบ
5. สถาบันต้องจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนอุปกรณ์จำเป็นในการเรียนการสอนเน้นวิธีการสอนรายบุคคล
6. หากไม่จำเป็นไม่ควรแยกเด็กที่มีความพิการออกจากเด็กปกติ ในแง่ของการให้บริการ การเรียนการสอน
7. ต้องประเมินพัฒนาการ และผลการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ และด้วยวิธีการประเมินที่เชื่อถือได้
8. ศึกษาข้อบกพร่องของการจัดการเรียนร่วมและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารกับการจัดการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาแบบเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมด้วยนั้น มีเกณฑ์จริง 4 ด้านที่ผู้บริหารต้องเอาใจใส่มาดัดแปลง เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ นั่นคือ

1. การบริหารงานวิชาการ คือ การควบคุมดูแลในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การวินิจฉัยและการตัดสินใจรับเด็กนักเรียน การคัดแยกนักเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดเวลาเรียน และการให้บริการพิเศษแก่นักเรียน การวัดและการประเมินผลการศึกษาและการรายงานผลการดำเนินงาน
2. การบริหารงานงบประมาณ คือ การจัดการทางด้านงบประมาณที่มาสนับสนุน สื่ออุปกรณ์ หรือครุภัณฑ์บางรายการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. การบริหารบุคลากร คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากรเพื่อให้เอื้ออำนวยในการจัดการเรียนร่วม ได้แก่ การเตรียมบุคลากร การสร้างทัศนคติต่อการเรียนร่วม การฝึกอบรมระหว่างทำงานเฉพาะเรื่อง และการนิเทศติดตามผล
4. การบริหารอาคาร สถานที่ และเครื่องมือ หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในด้านอาคารสถานที่ โดยสร้างหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ต่างๆ

ในด้านอาคารสถานที่สำหรับการเรียนร่วมแบบเต็มเวลา การเรียนร่วมในลักษณะนี้จัดสำหรับเด็กที่มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ จึงไม่จำเป็นต้องเตรียมอาคารสถานที่พิเศษ เพราะใช้ห้องเรียนปกติ สำหรับชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ การเรียนร่วมในลักษณะนี้จัดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องมาก เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนร่วมในชั้นปกติได้ จึงจัดไว้ในห้องพิเศษ การเตรียมห้องจึงเตรียมเพิ่มอีก 2-3 ห้อง ตามความจำเป็น ซึ่งอาจเป็นห้องบริการพิเศษ ซึ่งอาจได้แก่ ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด ห้องเสริมวิชาการ (ผดุง อารยะ วิญญู, 2533 : 193) แนวทางการจัดการศึกษาพิเศษในอนาคต สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งสอดคล้องกับหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่มุ่งเน้นให้จัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ และเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยมีหลักการพื้นฐานว่าเด็กควรเรียนด้วยกันเท่าที่เป็นไปได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคต่างๆ โรงเรียนต้องยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของนักเรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งรูปแบบและระดับของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การประกันคุณภาพการศึกษาโดยผ่านการใช้หลักสูตร การจัดระเบียบทางการบริหาร ยุทธศาสตร์การสอน กลยุทธ์ทรัพยากร การมีส่วนร่วมของชุมชน และจัดบริการสนับสนุนที่เป็นลำดับและต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับระดับขั้นของความต้องการพิเศษ

ในการจัดการเรียนร่วม ยังมีองค์ประกอบหลายประการ แต่องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งคือ ตัวผู้บริหารที่จะต้องยอมรับหลักการเรียนร่วม มีภาวะผู้นำ

เคนมอร์ (Kenmore, 1984 อ้างในวารสารกองการศึกษาพิเศษ, 2542 : 30)

ให้เหตุผลว่าในการจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับ

1. ภาวะผู้นำทางการบริหารของผู้บังคับบัญชาโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ซึ่งเห็นว่านักเรียนจำนวนหนึ่งของตนมีศักยภาพและต้องการส่งเสริมนักเรียนเหล่านี้เข้าร่วมในโรงเรียนปกติ

2. การฝึกอบรมบุคลากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญและทักษะในการบริการนักเรียนในหลายๆด้าน

3. การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์พิเศษโดยภาครัฐและเอกชน ในหลายประเทศทั่วโลกสื่อวัสดุอุปกรณ์พิเศษจำนวนมากจัดเตรียมโดย อาสาสมัคร

4. ความเป็นตัวของตัวเอง เด็กพิเศษต้องเป็นตัวของตัวเอง ทั้งด้านจิตใจและร่างกายการสอนทักษะให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติได้เป็นสิ่งสำคัญและต้องเน้นการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด

นอกจากองค์ประกอบสำคัญด้านผู้บริหารแล้ว ครูก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนร่วม ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

มาตินร์และโฮเบน (Martin and Hoben,1970 อ้างในผดุง อารยะวิญญู,2539 : 231) เน้นคุณภาพของครู ในฐานะที่เป็นผู้นำนักเรียน ซึ่งจะมีผลอย่างมากต่อผลสำเร็จของของโครงการเรียนร่วม

เรโนลด์และเบิร์ช (Reynold and Birch, 1977 อ้างในผดุง อารยะวิญญู, 2539 : 233) ว่าการเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องมีองค์ประกอบ 10 ประการดังนี้

1. จะต้องมีการร่วมมืออย่างดีระหว่างครูปกติและครูการศึกษาพิเศษ
2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหา ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางโรงเรียนควรมีทางแก้ปัญหา

3. ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม

- 3.1 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา

- 3.2 มีความตั้งใจในการสอน

- 3.3 มีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ

- 3.4 การจัดการเรียนการสอนควรมีความยืดหยุ่นได้ รวมทั้งขนาดของ

ชั้นเรียนควรมียืดหยุ่นตามจำนวน และความต้องการของเด็ก

- 3.5 ควรระลึกว่าพัฒนาการของเด็กในด้านอารมณ์ สังคม ความต้องการของเด็ก มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. กงเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร

6. มีการประเมินการเรียน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

7. ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

8. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม

9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม

10. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

วี บิชอป (V. Bishop, 1986 : 939 –946 อ้างในวารสารกองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ, 2542 : 100) พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ในการจัดชั้นเรียนร่วม คือการยอมรับและการยืดหยุ่นของครูประจำชั้นหรือประจำวิชา การยอมรับของกลุ่มเพื่อน และการมีทักษะทางสังคมที่ดีของเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษทัศนคติที่ดีของผู้บริหาร การยอมรับหรือการสนับสนุนของชุมชนในการดำเนินงานจัดชั้นเรียนร่วม

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมจะเกิดขึ้นได้ และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นในภาพรวมก็จะเหมือนการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของงานมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ดังนั้น การดำเนินงานในเรื่องใดๆ จึงต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเทคนิควิธีการในเชิงบริหารจัดการของผู้บริหารทั้งสิ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนร่วม ได้มีการศึกษาไว้พอสมควรทั้งในด้านการจัดการศึกษา ความคิดเห็นและสภาพปัญหาต่างๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการลงทุนด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ พบว่า เด็กพิการที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาล ประมาณ 1.5 เท่า พบว่าค่าใช้จ่ายในโรงเรียนของเด็กพิการสูงกว่าโรงเรียนที่เปิดเรียนร่วมกับเด็กปกติประมาณ 2 เท่า ค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนคนพิการต่างกันตามสภาพความพร้อมของเด็กและตามสภาพสังกัดรัฐบาลหรือเอกชนตามประเภทของโรงเรียนประจำหรือไปกลับ

เพชรรัตน์ กิตติวัฒนากุล (2529 : 84 -92) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นเรียนร่วมในระดับประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดัดแปลงอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับนักเรียนตบอด
2. ด้านวิชาการ ประสบกับปัญหาการขาดวิทยากร และแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่บุคลากร
3. ด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในหลักสูตรปกติจะมีเนื้อหาที่ยังไม่สอดคล้องกับความบกพร่องของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
4. ด้านการเรียนการสอน ปัญหาคือ ครูขาดความรู้และทักษะ ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น
5. ด้านสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ปัญหาคือ ครูปกติไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างง่าย
6. การวัดผลและประเมินผล ปัญหาที่พบคือ ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนในการวัดผลประเมินผลเด็กพิการ

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2529 : 22-23) ศึกษาวิจัยปัญหาการจัดเรียนร่วมในความคิดเห็นของครูผู้สอน คือ

1. สภาพความพิการของเด็กมากเกินไปเกินกว่าที่จะเรียนในชั้นเรียนปกติได้
2. ครูขาดความเข้าใจในการจัดชั้นเรียนร่วม
3. สื่อและอุปกรณ์มีน้อย ไม่เหมาะสมกับคนพิการ
4. หลักสูตรไม่เหมาะสมทำให้การประเมินผลไม่ยุติธรรม

5. ขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนเด็กพิเศษ
6. ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ปัญหาในการจัดการศึกษาในความคิดเห็นของผู้บริหาร คือ

1. บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ
2. งบประมาณที่ได้มาสำหรับโครงการนี้ยังไม่พอ
3. เทคนิคและวิธีการสอนยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร
4. สื่อการเรียนการสอนมีจำนวนน้อยไม่พอเพียงที่จะให้บริการ

หน่วยงานศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2532 : 19-20) ได้สรุปปัญหาการจัดโครงการเรียนร่วม ดังนี้ 1.เด็กพิการมีจำนวนมากแต่ได้เข้าเรียนน้อย 2.ในการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อได้รับความเสมอภาคทางการศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าปกติ

กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 23) ได้สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในส่วนการจัดการประถมศึกษา คือ ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจและความคิดเห็นของบุคลากรในพื้นที่ ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ โรงเรียนที่ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษได้รับการนิเทศค่อนข้างน้อย บางโรงเรียนยังไม่เคยได้รับการนิเทศเลย ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูล ปัญหาบุคลากรในโรงเรียน ครูบางคนไม่สนใจสอนเด็กที่มีความบกพร่อง โรงเรียนขาดความก้าวหน้า ปัญหาเกี่ยวกับสื่อวัสดุอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ ไม่มีการประสานงานเพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมายอย่างจริงจัง และยังไม่ได้วางแผนระยะยาวร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง

พัชรี เจยสกุล (2535 : 3) วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ในสถาบันสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการจัดการศึกษา ครูผู้สอน จะฝึกการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก โดยแนวการสอนที่ใช้มุ่งสอนเด็กเป็นรายบุคคลมากกว่าเป็นรายกลุ่ม สื่อที่ใช้มีหลายชนิดที่มีความคงทน ไม่มีอันตราย การวัดและประเมินผลจะกระทำทุก 6 เดือนโดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ครูผู้สอนส่วนมากไม่ได้จบด้านการศึกษาพิเศษ สิ่งที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่ามีปัญหาน้อย คือ การขาดทักษะความรู้ในการประเมินผล ขาดแหล่งค้นคว้า ห้องที่เด็กทำกิจกรรมและจำนวนบุคลากรมีไม่พอ

อภิชาติ ธรรมมุลตรี (2536 : ๗-๘) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อการนิเทศโครงการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพการนิเทศโครงการเรียนร่วมในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย องค์ประกอบด้านบุคลากร คือ เจตคติต่อการจัดโครงการ และการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ฐานिया บุญเกียรติ (2537 : 107) วิจัยการศึกษาสถานภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติผลการวิจัยพบว่า สถานภาพการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศ สำนักงานการประถมศึกษา โดยส่วนรวมมีสภาพการปฏิบัติปานกลาง

นันทกา ปัทมาพงษ์ (2539 : 30) ได้สรุปปัญหาจากครูผู้สอนว่า ครูหลายคนที่ไม่ได้จบการศึกษาพิเศษและไม่ได้อบรมทางการศึกษาพิเศษหรือได้รับการอบรมแต่น้อยทำให้เกิดปัญหาคือ 1. ไม่มีความรู้หรือทักษะในการสอนเด็กพิเศษ 2. ไม่มีความรู้ในการจัดทำอุปกรณ์การเรียนการสอนไว้ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กพิเศษ 3. ปัญหาอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขาดห้องฝึกทักษะนักเรียนตามความจำเป็น 4. ไม่ได้รับการสนับสนุนนักเรียนพิเศษในโครงการ สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนร่วม มี 4 ประการ คือ

1. อุปสรรคและปัญหาด้านบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาพิเศษ
2. อุปสรรคและปัญหาด้านงบประมาณในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเท่าที่ควร
3. อุปสรรคด้านการจัดการ
 - 3.1 ผู้บริหารขาดประสบการณ์เกี่ยวกับกลวิธีและดำเนินกรโครงการเรียนร่วม
 - 3.2 ผู้ปกครองยังขาดการจัดระบบในการเลี้ยงดู การสนับสนุนด้านต่างๆ อย่างถุกวิธี
4. สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นยังขาดแคลน

nus รอดคล้าย (2537 : 238) ได้ศึกษาวิเคราะห์ระบบการจัดการประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านกระบวนการจัดการศึกษา พบว่า ในประเด็นการขยายบริการทางการศึกษา ในหน่วยงานของเอกชนพบว่าโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเป็นสำคัญ ส่วนการรับนักเรียนเข้าเรียน ส่วนใหญ่จะมุ่งที่การดำรงอยู่ได้ของโรงเรียนมากกว่ามุ่งขยายโอกาสทางการศึกษา

รุ่งรวี ชาวสบาย (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ต่อการจัดโครงการเรียนร่วมสำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยนาทผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วยว่าเด็กบกพร่องทางปัญญาน่ารังเกียจและพัฒนาความสามารถไม่ได้ในเรื่องการศึกษาพิเศษเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาความสามารถของเด็กบกพร่องทางปัญญาและควรจัดบริการบุคลากรให้โดยจัดชั้นพิเศษสอนเสริมผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า โครงการเรียนร่วมจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก

งานวิจัยต่างประเทศ

ไบรท์ (Bright 1986, : 1) ได้ศึกษาวิจัยคุณลักษณะของโครงการเรียนร่วมที่ประสบความสำเร็จ โดยสรุปไว้ว่า มีลักษณะ 6 ประการ คือ 1. การฝึกเตรียมเพื่อการเรียนร่วม 2. เจตคติเชิงบวกต่อการเรียนร่วม 3. การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการฝึกเพื่อทำความคุ้นเคย 4. สัดส่วนของจำนวนครู และนักเรียนที่เหมาะสม 5. การจัดให้มีบริการเสริมเพื่อสนับสนุนการเรียนร่วม 6. การประเมินเด็กได้เร็วที่สุด

ทโจครอวาร์โดโจ (Tjokrowardjo, 1989 : 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะความต้องการจำเป็น และปัญหาของโรงเรียน เรียนร่วมระดับประถมศึกษาในจาการ์ตา พบว่า คุณลักษณะของโรงเรียน เรียนร่วมมีดังนี้ 1. มีครูให้คำแนะนำปรึกษาทางการศึกษาพิเศษ 2. มีการสนับสนุนเฉพาะเกี่ยวกับเครื่องมือและสื่อการสอนพิเศษ ปัญหาและต้องการมีดังนี้ 1. หลักสูตรเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2. แหล่งทรัพยากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียนและครู 3. สื่อและอุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสม 4. งบประมาณ 5. ความรู้และทักษะของครูผู้สอนในโครงการเรียนร่วม 6. การติดต่อสื่อสารของผู้บริหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินงานและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม โดยใช้ กรอบงาน 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานการเงินและธุรการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพิษณุโลก และสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน โดยการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานทั้ง 6 ด้านในการจัดการโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานอยู่จริง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในด้านการจัดการศึกษาพิเศษแบบชั้นเรียนร่วม และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาพิเศษแบบชั้นเรียนร่วมต่อไปให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

